

על ספרו של פרופ' א' סימון – בקש שלום ורדפהו

עם כל השבחים הראויים לספרו של סימון, כפי שבאו לידי ביטוי במאמרו של ב' אלסטר,¹ אני חייב לרשום הסתייגות מדבריו, בנקודה שכותב הביקורת לא עמד עליה.

בעמוד 268 מספרו, תחת הכותרת 'ארכיאולוגיה פוסט מקראית ופוסט ציונית'² מעלה המחבר מסקנה, שפרקים א'-ב בספר יהושע כתובים מנקודת ראות 'אידאלית' המתארת את ההיסטוריה 'הראויה'. משמע, דברים שלא קרו כפי שנכתבו אלא 'היו ראויים לקרות'.

בפרקים אלו מצויים בעיקר נס בקיעת הירדן, נפילת חומות יריחו, שמש בגבעון דום ואבני בית חורון. אמירה על פרקים שלמים שאינם היסטוריה שקרתה, היא לטעמי ניסיון להוציא את נוכחות דבר ה' ופועלו ממרחבי הזמן, המקום וההיסטוריה אל עולם רעיוני אידאלי שלא קרה במציאות. זוהי המשך דרכו של אחד העם במאמרו 'משה'³ שהיה מוכן להתעלם משאלת קיומו ההיסטורי של משה, והסתפק ב'גיבור החי בלב האומה' גם אם לא היה ולא נברא.

ולא היא! רמב"ן בפירושו לתורה, שמות י"ג, טז ראה את הכפירה בנס שקרה (בניגוד לנס 'הראוי') ככפירה באמונה.

יסוד מוסד באמונתנו הוא דבר ה' המתגלה במציאות, בזמן ובמקום, ולא רק בעולם שכלי או רעיוני. על רעיונות מעין אלו גזר הרשב"א וארבעים מחכמי דורו את החרם על לימוד הפילוסופיה;⁴ ואף שניתן לחלק בין הפילוניסטים, שהרשב"א התייחס אליהם, לבין המקרה דנון, לטעמי – בית המדרש לא יוותר על אמונה במציאות הדברים שנאמרו. גבולותיו של א' סימון אינם ברורים. לדבריו ניתן לומר

1. ב' אלסטר, 'ערכים בפשוטו של מקרא', בגיליון זה של **מגדים**, עמ' 117-122.
2. וגם במאמרו בשם זה בתוך: "ל לויין וע' מזר (עורכים), **הפולמוס על האמת ההיסטורית במקרא**, ירושלים תשס"א, עמ' 135-140 ולענייננו שם בעמ' 138.
3. **השלח**, כרך יג, חוברת ב, תרס"ד, והובא גם בתוך: ח"י רות (עורך), **כל כתבי אחד העם**, תל אביב תשכ"א, עמ' שמב-שמז.
4. עיין בתשובותיו: **שאלות ותשובות הרשב"א**, חלק ראשון, סימנים תיג-תיח (מהד' מכון ירושלים, ירושלים תשנ"ז, עמ' קצב-רכה).

יעקב מדן

כן גם על מכות מצרים, קריעת ים סוף ואירועים אחרים, שאינם אלא מציאות
'ראויה', ואנה אנו באים?⁵

5. ועיין גם במאמרי, 'אחת היא האמת', עלון שבות 161, תשס"ב, עמ' 139-149.